

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

17 februari 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDS BELEID, EUROPESE AANGELEGENHEDEN, INTERNATIONALE SAMENWERKING EN TOERISME

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, en tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de effecten van een wijziging van artikel 13 van het General Agreement on Trade in Services (GATS) op Vlaamse steden en gemeenten

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de financiële bijdrage van de Vlaamse overheid aan de Rubenstentoonstelling in New York

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over Pilkem Ridge en de toeristisch-recreatieve invulling van Ieper en omgeving

Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme

Donderdag 17 februari 2005

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.04 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Eloi Glorieux tot de heer Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, en tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de effecten van een wijziging van artikel 13 van het General Agreement on Trade in Services (GATS) op Vlaamse steden en gemeenten

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Glorieux tot de heer Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, en tot de heer Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de effecten van een wijziging van artikel 13 van het General Agreement on Trade in Services (GATS) op Vlaamse steden en gemeenten.

Minister Bourgeois antwoordt tevens in naam van minister Keulen.

De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mijnheer de voorzitter, het gaat hier misschien om een vrij ongewone vraag om uitleg. Ik ben er evenwel van overtuigd dat ze niet irrelevant is. Gisteren heb ik trouwens vernomen dat er stemmen opgaan om in de nabije toekomst een soort staten-generaal van GATS-vrije steden en gemeenten te organiseren.

Mijn vraag om uitleg betreft artikel 13 van het GATS-akkoord, het General Agreement on Trade

in Services. Dit artikel voorziet in uitzonderingen op de vrijhandel voor overheidsaanbestedingen voor diensten. Deze uitzonderingen slaan uiteraard enkel op niet-commerciële aangelegenheden.

Binnen de EU zijn de openbare aanbestedingen reeds vrijgemaakt. Op dit ogenblik werkt de Europese Commissie echter aan een wereldwijde uitbreiding van de vrijmaking van de overheidsaanbestedingen. Dit zou uiteraard concrete gevolgen hebben voor de Vlaamse steden en gemeenten. Zo zou voor overheidscontracten die een bepaald bedrag overschrijden een wereldwijde aanbesteding moeten gebeuren.

De Europese Commissie wil de drempel binnen het kader van de Wereldhandelsorganisatie op 200.000 speciale trekkingsrechten leggen. In de praktijk komt dit ongeveer op 232.174 euro neer. Het spreekt vanzelf dat dit voor de lokale overheden in derdewereldlanden een zeer belastende opgave zou zijn. Bovendien riskeren de meeste lokale dienstverlenende bedrijven uit derdewereldlanden door de Westerse dienstenmultinationals uit de markt te worden geprijsd.

Het gebruik van overheidsaanbestedingen als een instrument voor lokale economische ontwikkeling dreigt op deze manier te worden uitgehold. Indien een stadsbestuur in een ontwikkelingsland nieuwe kantoormeubelen voor het stadhuis zou willen kopen, zou het niet langer bij de lokale schrijnwerker te rade kunnen gaan. De diensten zouden veeleer door bedrijven als IKEA worden geleverd. Ook voor de Vlaamse steden en gemeenten zou deze maatregel een wezenlijke administratieve belasting betekenen. We mogen niet uit het oog verliezen dat ongeveer 65 percent van de openbare aanbestedingen in OESO-landen door lokale besturen gebeuren.

Glorieux

Momenteel buigt een werkgroep van de WHO zich over het uitwerken van een nieuwe regelgeving voor overheidscontracten. De gemeentebesturen worden hier niet bij betrokken. De beslissingen worden boven hun hoofden genomen. De positie die de EU in de WHO zal innemen, wordt door de nationale diplomaten in EU-committee 133 bepaald.

Mijnheer de minister, ik had mijn vragen eigenlijk ook tot minister Keulen, bevoegd voor het binnenlands bestuur, willen richten. Ik veronderstel dat u tevens in zijn plaats zult antwoorden.

Het uithollen van de in artikel 13 omschreven uitzondering op de vrijhandel voor aanbestedingen van openbare besturen zou zware gevolgen voor de gewestelijke en lokale besturen in Vlaanderen hebben. Voor de besturen in de ontwikkelingslanden zouden de gevolgen nog zwaarder zijn. Erkent u dit? Wat is uw standpunt?

Heeft de Belgische vertegenwoordiger in EU-committee 133 de Vlaamse Regering betrokken bij of geconsulteerd over de lopende onderhandelingen? Wat is het standpunt van de Vlaamse Regering? Zal de Vlaamse Regering een handhaving van de uitzondering op de wereldwijde vrijhandel inzake overheidscontracten bepleiten?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, het gaat hier om een vrij ongewone vraag om uitleg. In feite zou een lid van het Europees Parlement deze vraag aan de Europese Commissie moeten stellen. Het gaat hier tenslotte om een Europese bevoegdheid. In het kader van de bijzondere wetten die de staatshervorming regelen, is het multilaterale handelsbeleid bovendien een federale bevoegdheid. Ik zal wel proberen een antwoord te geven op uw vragen.

GATS-artikel 13, paragraaf 1, bepaalt dat een aantal voorzieningen van het algemeen akkoord inzake handel in diensten (GATS) niet van toepassing zijn op overheidsaanbestedingen zonder commerciële doelstellingen.

GATS-artikel 13, paragraaf 2, bepaalt dat er multilaterale onderhandelingen worden geopend over overheidsaanbestedingen van diensten, binnen 2 jaar na het in werking treden van de WTO-overeenkomst. Deze overeenkomst is sinds 1 januari 1995 van kracht en heeft geleid tot de oprichting van de Wereldhandelsorganisatie (WTO), met hoofdzetel in Genève.

Een aantal leden van de WTO hebben voordien reeds een plurilateraal akkoord inzake overheidsaanbestedingen (GPA) afgesloten. Deze overeenkomst is sinds 1 januari 1981 van kracht en telt slechts 28 leden. Dit betekent dat enkel een reeks OESO-landen hierdoor gebonden zijn, maar niet de ontwikkelingslanden en de landen in transitie. De overeenkomst heeft tot doel de regelgeving op het vlak van overheidsaanbestedingen doorzichtig te maken en wil voorkomen dat regelgeving, procedures en praktijken tot uitsluiting van buitenlandse goederen- of dienstenleveranciers zouden leiden.

De verbintenissen van de partijen worden vermeld op de website van de WTO. De EU heeft er zich toe verbonden geen onderscheid te maken tussen binnenlandse en buitenlandse bedrijven: vanaf 130.000 speciale trekkingsrechten voor de aankopen van goederen en diensten door centrale overheden, vanaf 200.000 trekkingsrechten voor lokale overheden, vanaf 400.000 speciale trekkingsrechten voor overheidsbedrijven en instellingen en vanaf 5 miljoen SDR's – dus een redelijk hoog bedrag – voor het uitvoeren van bouwwerken.

De lokale besturen in Vlaanderen zijn reeds sinds 1981 gebonden door het akkoord inzake overheidsaanbestedingen. Bovendien heeft de Europese Unie voor de interne markt nog veel striktere regels ingevoerd, die discriminatie tussen Europese bedrijven uitsluiten. Discriminatie van niet-Europese bedrijven is mogelijk, maar komt in de praktijk weinig voor.

Het multilateraliseren van het bestaande plurilaterale akkoord zal weinig gevolgen hebben voor de Vlaamse steden en gemeenten. We zijn sinds 1981 gebonden door akkoorden en de Europese Unie heeft voor de deelneming van bedrijven binnen de Unie nog striktere regels opgelegd.

Bourgeois

Voor lokale besturen in ontwikkelingslanden getuigt het aannemen van transparante regels voor overheidsaanbestedingen van een goed en deugdelijk bestuur. Dit is in het voordeel van de besturen en hun belastingbetalers.

Ik wil benadrukken dat het mandaat voor de lopende WTO-onderhandelingen, de Doha-ontwikkelingsagenda, voorziet in overgangsmatregelen en in een speciale en gedifferentieerde behandeling ten gunste van de ontwikkelingslanden, in het bijzonder van de minst ontwikkelde landen.

Mijnheer Glorieux, we mogen er niet van uitgaan, zoals u in uw vraag laat uitschijnen, dat de lokale ambachtsman, aannemer of leverancier in de ontwikkelingslanden te maken heeft met een concurrentie waar hij niet tegenop kan.

Over de flexibiliteitsdoelstelling – om minder stringente regels op te leggen aan de minst ontwikkelde landen, wat deze landen toelaat de markt meer af te schermen dan meer ontwikkelde landen – wil ik u de volgende tekst citeren: “De Commissie streeft in geen deele een totale vrijmaking van de openbare dienstenmarkten na in de landen in ontwikkeling. Doelstelling is maximaal gebruik te maken van de momenteel reeds door het GATS geboden flexibiliteitsmogelijkheden om tot een akkoord te komen overeenkomstig hetwelke de leden van de Wereldhandelsorganisatie tot vrijmaking van hun openbare markten kunnen overgaan in die sectoren waar ze maximaal voordeel kunnen halen van de internationale dienstenhandel. Dit alles aan hun eigen tempo en overeenkomstig het door hen gewenste niveau van marktopenstelling.”

In de voorstellen staat dus dat aan de minst ontwikkelde landen flexibiliteit wordt toegestaan, en dat een eigen ritme voor toetreding mogelijk is. Een gedifferentieerde behandeling blijft dus wel degelijk mogelijk binnen de Doha-ontwikkelingsagenda.

Collega's, we mogen niet vergeten dat zowel het General Agreement on Trade in Services als het Government Procurement Agreement een zekere flexibiliteit in de verbintenissen toelaten. Elk land kan een eigen verbintenissenschema opstellen. De onderhandelingen kunnen als resultaat hebben dat ontwikkelingslanden hogere drempels opne-

men in hun verbintenissenschema's dan de rijkere landen.

De Vlaamse Regering is nauw betrokken bij de werking van het comité van artikel 133. Dit comité functioneert binnen de Raad en niet binnen de Europese Commissie. Het is de plaats waar de lidstaten geconsulteerd worden over het externe handelsbeleid van de Unie. Dit is, zoals hoger reeds gezegd, een federale bevoegdheid. Vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid wonen de beraadslagingen van het comité bij en nemen deel aan het voorafgaande federale overleg, zonder spreekrecht en dus uiteraard ook zonder beslissingrecht. Binnen de Vlaamse overheid functioneert een gemengde WTO-werkgroep, waarin zowel de ministers als de administraties zijn vertegenwoordigd.

De Vlaamse Regering zal geen handhaving kunnen bepleiten, aangezien België al sinds 1981 onderworpen is aan de WTO-regels en aan de veel striktere Europese regels op het vlak van overheidsaanbestedingen.

Talrijke Vlaamse bedrijven hebben baat bij een transparante en niet-discriminerende regelgeving in het buitenland. We zijn zelf op export gericht, en veel bedrijven die diensten verlenen en aannemingen verrichten, zijn graag op de buitenlandse markt actief.

Voor de ontwikkelingslanden is een goed opererend overheidsapparaat, dat transparante regels toepast en zorgt voor rechtszekerheid, een voorwaarde voor economische ontwikkeling.

Ook bedrijven uit het Zuiden hebben baat bij multilaterale afspraken, waardoor ze zowel in naburige landen als in het Noorden evenveel kansen krijgen als binnenlandse bedrijven. Alle wereldburgers hebben er baat bij dat de beste kwaliteitsverhouding in acht wordt genomen bij het toewijzen van openbare aanbestedingen aan bedrijven. Dit laat toe dat de beperkte middelen van de overheid op de meest efficiënte wijze worden besteed, om de bevolking de best mogelijke infrastructuur aan te bieden.

De voorstellen die gaan in de richting van grotere flexibiliteit, laten de minst ontwikkelde landen toe een eigen schema op te stellen en de drempels te verhogen, zodat zij hun bedrijven meer kunnen afschermen van buitenlandse concurrentie.

Bourgeois

De Europese Commissie is nogal pessimistisch over de vooruitgang van de onderhandelingen over dit thema. In het kader van de lopende Doha-ronde heeft de Europese Commissie enkele voorstellen gedaan en het WTO-secretariaat heeft enkele studies mogen uitvoeren. Het zijn niet de lidstaten van de Europese Unie, maar vooral landen als India en Brazilië die niet te vinden zijn voor het ontwikkelen van dit soort multilaterale afspraken. In de minst ontwikkelde landen ontbreekt dikwijls de capaciteit en is de industrie niet aanwezig. De landen die wel een eigen industrie hebben, zoals Brazilië en India, gaan echter niet akkoord met de openstelling en verzetten zich.

Mijnheer Glorieux, om u enigszins gerust te stellen, kan ik zeggen dat het ernaar uitziet dat de ontwikkeling – zelfs met de flexibiliteit voor de minst ontwikkelde landen om niet onmiddellijk de open concurrentie te moeten aangaan – niet onmiddellijk zal plaatsvinden, want de grotere landen uit het Zuiden met een eigen industrie verzetten zich.

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux: Mijnheer de minister, ik heb de indruk dat een aantal nefaste aspecten van de globalisering enigszins worden onderschat. Ik ben het met u eens dat er een goede en doorzichtige regelgeving moet zijn voor openbare aanbestedingen, zowel bij ons als in derdewereldlanden. Dat staat echter los van de huidige trend om een totale wereldwijde vrijhandel te organiseren, zonder voldoende garanties inzake lokale sociale factoren. We moeten daar blijvend aandacht voor hebben.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Glorieux, u hebt volkomen gelijk inzake de aandacht voor de lokale sociale factoren. Het is niet de bedoeling de kleine ambachtsman of de kleine of zelfs middelgrote leverancier niet meer toe te laten. Als we zien dat de huidige norm voor gebouwen 5 miljoen speciale trekkingsrechten bedraagt (hetgeen uitgedrukt in euro zelfs nog iets hoger uitvalt), en er voor ontwikkelingslanden flexibeler mogelijk-

heden kunnen komen, is het duidelijk dat dit niet de bedoeling is.

Ook de landen in ontwikkeling hebben overigens baat bij vrijhandel. Experts inzake ontwikkelings-samenwerking zeggen dat de minst ontwikkelde landen – bijvoorbeeld bij de aanbesteding van een luchthaven, waarvoor ze niet zelf de industriële capaciteit hebben – voordeel hebben bij een open markt en een transparante regeling, zodat mogelijk gesjoemel wordt uitgesloten. Het is dus een genuanceerd verhaal.

Het is niet slecht dat we er van gedachten over gewisseld hebben, maar eigenlijk is het een materie waar de WTO en de Europese Unie de meest betrokken partners zijn, waarbij de lidstaten worden geconsulteerd en waarbij Vlaanderen betrokken is via de Belgische federale entiteit, maar waarvoor de echte controlevragen in het Europees Parlement moeten worden gesteld.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de financiële bijdrage van de Vlaamse overheid aan de Rubenstentoonstelling in New York

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Verstreken tot de heer Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over de financiële bijdrage van de Vlaamse overheid aan de Rubenstentoonstelling in New York.

De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mijnheer de minister, op dinsdag 18 januari 2005 hebt u een prestigieuze tentoonstelling met werken van Pieter Paul Rubens geopend in het Metropolitan Museum of Art in New York.

Het is positief dat Vlaanderen zich laat zien in de wereld, want we moeten onze troeven uitspelen in het buitenland, zodat mensen zin krijgen om af te

Verstreken

zakken naar onze kwaliteitsbestemming Vlaanderen.

Een kwart van de werken komt uit de wereldberoemde collectie van de Albertina in Wenen. De andere exemplaren werden overgevlogen vanuit Antwerpse musea.

Voor de organisatie van deze tentoonstelling legde de Vlaamse Regering 150.000 euro op tafel. Mijnheer de minister, in de pers konden we volgende uitspraak van u lezen: 'Met een relatief kleine investering zetten we Vlaanderen op de kaart, en brengen we Antwerpen in de schijnwerpers.' De expo moet Amerikanen zin doen krijgen om naar Vlaanderen af te zakken. De hoogopgeleide, welgestelde Amerikaan die interesse heeft voor kunst is net de man of vrouw die Toerisme Vlaanderen wil bereiken.

Dat is een goede evolutie, maar ik heb wel enkele vragen. Mijnheer de minister, waarvoor dient de financiële bijdrage van 150.000 euro? Het is op zich geen groot bedrag, maar hoe kan iemand hiervoor in aanmerking komen? Ik denk dat misschien nog andere kunststeden interesse betonen om dergelijke activiteiten in het buitenland te organiseren.

Zijn de verzekering en het vervoer van kunstwerken voor rekening van de toeristische promotie van Vlaanderen? Vallen de kosten voor transport en verzekering normaal niet ten laste van de bruikleennemer? Zouden de kosten in dit geval niet betaald moeten worden door de Amerikaanse organisator – tenzij de organisatie in handen was van de Vlaamse Gemeenschap uiteraard? Hoe gaat dit zijn werk? Hoe komt een dergelijke samenwerking met de Vlaamse Gemeenschap tot stand?

Kunnen tentoonstellingen van Vlaamse meesters in het buitenland niet beter worden ondersteund? Op deze manier zouden we Vlaanderen toeristisch en cultureel immers op de kaart kunnen zetten. In Salamanca is net een grote tentoonstelling van werken van Ensor achter de rug. Vanavond wordt in Sevilla een soortgelijke tentoonstelling geopend. Binnenkort vinden ook in Bilbao, Frankfurt en in Japan tentoonstellingen van Vlaamse meesters

plaats. Ik meen niet dat Toerisme Vlaanderen bij deze evenementen aanwezig zal zijn.

Heeft deze investering in de tentoonstelling in New York een invloed op de verdeling van het promotiebudget van Toerisme Vlaanderen?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Mijnheer de voorzitter, de heer Verstreken heeft een aantal terechte vragen gesteld. Ik zou hier nog iets aan willen toevoegen. Ik heb de minister in dit verband onlangs trouwens een schriftelijke vraag gesteld.

Uit de persberichten die ik heb gelezen, blijkt dat de minister tijdens zijn verblijf te New York niet enkel de tentoonstelling heeft bezocht, hij heeft ook andere initiatieven genomen om Vlaanderen als toeristische bestemming aan de Amerikanen te verkopen. Klopt dit bericht? Over welke initiatieven gaat het precies? Heeft de minister vastomlijnde plannen om de Amerikaanse markt te blijven bewerken?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, allereerst wil ik opmerken dat de tentoonstelling vanuit het beleidsdomein Buitenlands Beleid en niet vanuit het beleidsdomein Toerisme is gefinancierd. De hoofdmoot is uit ons budget voor buitenlands beleid afkomstig. Op zich is dit natuurlijk niet belangrijk. Al deze budgetten vormen onderdelen van een enkel geheel.

Hiernaast wil ik er ook op wijzen dat de Vlaamse Regering de tentoonstelling niet heeft georganiseerd, de "Met" heeft dat gedaan. Ik heb geen zicht op de totale kostprijs van de organisatie. Mensen die hier meer van afweten, hebben me verzekerd dat deze organisatie minstens 2 miljoen euro heeft gekost. Een van de curatoren is een Zwitserse dame die Nederlands heeft geleerd om de Vlaamse meesters te leren kennen. Zij is vierenhalf jaar met de voorbereidingen bezig geweest. We mogen er bijgevolg van uitgaan dat de kostprijs minstens 2 miljoen euro bedraagt.

Met een bijdrage van 150.000 euro in de algemene organisatiekosten heeft de Vlaamse Regering voor

Bourgeois

de status van co-hoofdsponsor gekozen. De tentoonstelling heeft twee co-hoofdsponsors, namelijk Fortis en de Vlaamse Regering. Aan deze status zijn een aantal rechten verbonden. Deze rechten slaan vooral op de zichtbaarheid van de hoofdsponsors in het concept en in de promotie van de tentoonstelling. In ruil voor de financiële bijdrage heeft Vlaanderen bij het meest interessante segment van de Amerikaanse markt en samenleving aan uitstraling en aan naambekendheid gewonnen.

Ik zal dit even illustreren aan de hand van voorbeelden. We zijn vermeld op de voorpagina van de NY Times en van de Financial Times. Daarnaast heeft de tentoonstelling een volle binnenbladzijde in de NY Times en een halve binnenbladzijde in de Financial Times gekregen. CBS heeft een reportage over de tentoonstelling gedraaid. De aanwezigheid van de Vlaamse Regering is hierbij maximaal aan bod gekomen. We hebben de tentoonstelling mogen openen. Daar was zeer veel volk op aanwezig. Deze opening heeft bovendien heel wat pers aandacht gekregen.

Deze tentoonstelling heeft ons de kans geboden Vlaanderen duidelijk op de kaart te plaatsen. We hebben het verband tussen de tentoongestelde werken en onze kunststeden en toeristisch patrimonium kunnen leggen. Ik zal hier straks nog even op terugkomen.

De bijdrage van de Vlaamse overheid is niet gebruikt om de transport- of verzekeringskosten te dekken. De Amerikaanse Federal Council on the Arts and the Humanities heeft de Met met een specifieke garantie bijgestaan.

Naast de zichtbaarheid die de persadvertentiecampagne en de signatures in het museum zelf ons heeft opgeleverd, heeft onze status van co-hoofdsponsor ons de mogelijkheid geboden de prestigieuze faciliteiten van de Met te gebruiken voor netwerkbijeenkomsten met partners uit de culturele, de economische, de toeristische, de wetenschappelijke en de overheidssector. Onze diensten in de VS hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Deze investering heeft geen invloed op de verdeling van het promotiebudget van Toerisme Vlaan-

deren gehad. Toerisme Vlaanderen heeft vanuit de eigen evenementenwerking een budget voor begeleidende acties rond de Rubens-tentoonstelling vrijgemaakt. Toerisme Antwerpen heeft hier eenzelfde bedrag aan toegevoegd. Deze actie sluit aan het bij het Rubens-project dat afgelopen jaar in Antwerpen heeft plaatsgevonden.

Concreet gaat het om 20.000 dollar. Toerisme Vlaanderen heeft 10.000 dollar betaald. Toerisme Antwerpen heeft de resterende 10.000 dollar betaald. Dit bedrag is besteed aan een media-actie, meer bepaald in het museummagazine, ter waarde van 13.000 dollar, en aan een tweede media-actie, meer bepaald in Opera News, ter waarde van 7.000 dollar. In beide gevallen ging het om advertenties die de Rubens-tentoonstelling aan de bestemmingen Antwerpen en Vlaanderen koppelden. Daarnaast heeft Toerisme Vlaanderen 4.000 dollar besteed aan de sponsoring van een VIP-persontbijt waarop contactpersonen uit de Amerikaanse toeristische sector werden uitgenodigd. Naar aanleiding van de Rubens-tentoonstelling heeft Toerisme Vlaanderen een bijkomende inspanning geleverd die geen invloed op de verdeling van het promotiebudget heeft.

We hebben ginds veel pers aandacht gekregen. We hebben Vlaanderen op de kaart gezet. Als co-hoofdsponsor is de Vlaamse Regering vaak in beeld gekomen. We hebben het verband tussen de werken van Rubens en onze kunststeden kunnen leggen. Antwerpen is uiteraard de Rubens-stad bij uitstek. We hebben dan ook promotie voor bezoeken aan de stad Antwerpen gemaakt.

We hebben geïnvesteerd in een ontbijt dat door de op Europa en op Vlaanderen gerichte reisagentschappen en door de gespecialiseerde pers is bijgewoond. Ik heb de aanwezigen ontvangen, toegesproken en rondgeleid. In vergelijking met het kleine bedrag dat we hebben geïnvesteerd, is de return enorm. De reisagentschappen hebben aanbiedingen gedaan en de gespecialiseerde pers heeft over ons geschreven.

Vorig jaar heeft ons toeristisch bureau te New York in de vorm van artikelen voor een tegenwaarde van 19 miljoen dollar aan persruimte gekregen. We hebben hiervoor niets moeten betalen. Acties als het uitnodigen naar Vlaanderen en het rondleiden van bepaalde mensen zijn eigenlijk van onschatbare waarde. Het ontbijt in het

Bourgeois

Metropolitan heeft ons 4.000 dollar gekost. Voor dat bedrag hebben we een zeer interessant publiek kunnen aantrekken. De return van dit ontbijt is van onschatbare waarde.

Om de toeristische aantrekkingskracht van Antwerpen en van Vlaanderen nog verder te verhogen, hebben we een bezoek aan het immigratiemuseum op Ellis Island gebracht. Langs dit eiland hebben, vooral rond de vorige eeuwwisseling, 19 miljoen immigranten de VS betreden. Maar liefst 2 miljoen van deze immigranten zijn uit Antwerpen vertrokken. Net als Ierland en Duitsland heeft Vlaanderen een speciale band met deze migratie.

Het museum op Ellis Island is een indrukwekkende reconstructie van de toenmalige immigratie. Aangezien we voornamelijk besprekingen moesten voeren, hebben we het museum in een snel tempo moeten bezoeken. Toch kan ik het iedereen aanbevelen. Dit museum heeft een speciale band met Vlaanderen. Het beschikt over een enorm databestand met alle namen van de mensen die op deze manier de VS hebben betreden. Al deze gegevens kunnen op een computer worden geconsulteerd. Aangezien er zoveel Vlamingen naar de VS zijn uitgeweken, is 'Flemish' een trefwoord in deze databank. Bezoekers kunnen er familiebanden zoeken.

Voor ons is dit museum belangrijk omdat Antwerpen een tegenhanger wil uitwerken. We hebben hierover reeds gesprekken met de bevoegde schepen en met Toerisme Antwerpen gevoerd. Zij zullen een museum over de Red Star Line oprichten. Dit museum zal allicht Amerikaanse toeristen naar Antwerpen lokken. De Amerikanen bevinden zich momenteel in de fase waarin ze hun wortels zoeken. De oude posters van de Red Star Line zijn trouwens prominent in het museum op Ellis Island aanwezig. We zijn erin geslaagd zeer goede contacten te leggen. De geplande samenwerking zal het mogelijk maken in Antwerpen de Amerikaanse databank te raadplegen.

We hebben uiteraard uitvoerig contact met onze eigen diensten en met de Amerikaanse markt gehad. We proberen die markt in beperkte mate te bewerken. Ik denk dat Vlaanderen hiervoor het kleinste budget heeft van alle op die markt actieve landen. Indien we dit met landen als Frank-

rijk, Italië, Spanje en zelfs Nederland vergelijken, blijkt Vlaanderen slechts een kleine speler te zijn. Desondanks doen we het vrij goed. We hebben voor een waarde van 19 miljoen dollar aan pers-aandacht gekregen.

Het Amerikaans toerisme naar Vlaanderen zit in de lift. Verleden jaar is het met 8 percent gestegen. Ondanks de zeer lage koers van de dollar mikken we dit jaar op een stijging met 6 percent. Dit toeristisch publiek bestaat hoofdzakelijk uit hoogopgeleide 45-plussers die in onze kunststeden geïnteresseerd zijn.

We mogen onze steden trouwens niet als onderlinge concurrenten beschouwen. Indien deze tentoonstelling Amerikanen naar Antwerpen lokt, zullen de omliggende steden ook aan bod komen. Bovendien voeren we permanent actie om ons patrimonium in steden als Brussel, Mechelen, Leuven, Brugge en Gent te promoten. We trachten de Amerikanen duidelijk te maken dat Vlaanderen de grootste concentratie aan kunststeden ter wereld omvat. Deze concentratie is een enorme troef.

Bovendien gaat het hier om mensen die geld uitgeven. Ongeveer 95 percent van de Amerikaanse toeristen overnacht in een hotel in Vlaanderen. We moeten in deze interessante markt blijven investeren. De investering in een tentoonstelling als deze levert op toeristisch vlak de grootst mogelijke return op.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Ik wil de minister bedanken voor zijn antwoord en voor zijn enthousiasme. Het ziet er goed uit. Ik zou hem willen vragen zijn inspanningen voort te zetten, want we hebben onze troeven in het verleden onvoldoende uitgespeeld.

Ik heb de indruk dat steden en gemeenten die aan buitenlandse tentoonstellingen en dergelijke evenementen participeren hierover beter met de diensten van de minister zouden kunnen communiceren. Dit is in het verleden alvast niet gebeurd. Vanavond opent in Sevilla een grote Ensor-tentoonstelling de deuren. Binnenkort zullen soortgelijke tentoonstellingen worden gehouden in Sevilla, in Bilbao, in Frankfurt en in Japan. Al deze tentoonstellingen zullen uiteraard door ern-

Verstreken

stige kunstliefhebbers worden bezocht. Er zal echter geen promotie voor Vlaanderen als een toeristische bestemming worden gemaakt. Een en ander moet beter op elkaar worden afgestemd. Als bevoegde schepen van de stad Oostende moet ik in dit verband trouwens ook in eigen boezem kijken. Ik hoop dat deze communicatie in de toekomst beter zal verlopen.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik wil nog even ingaan op de laatste suggestie van de heer Verstreken. Ik weet dat we op dit vlak met een lacune zitten. Het is mijn bedoeling een gestructureerd overleg met de provinciale diensten op te starten. Aangezien het om verzelfstandigde agentschappen gaat, zou dit niet zo moeilijk mogen zijn. In het kader van het kustactieplan wordt trouwens al overleg met de kustburgemeesters gevoerd. Voor de kunststeden zou er ook een dergelijk overleg moeten zijn.

Naar aanleiding van het overleg dat ik met het Antwerps stadsbestuur heb gepleegd, heb ik het plan opgevat om voor een structureel overleg met alle kunststeden te zorgen. Heel wat van die kuststeden leveren inspanningen in het buitenland. We moeten op zoek gaan naar synergieën en afspraken. Deze manier van werken kan enkel positieve gevolgen hebben. We mogen elkaar zeker niet als concurrenten beschouwen. Vlaanderen is klein. Indien toeristen naar Vlaanderen komen, is dit voor al onze kunststeden interessant. Ik ben van plan dit structureel overleg op gang te brengen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over Pilkem Ridge en de toeristisch-recreatieve invulling van Ieper en omgeving

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Sintobin tot de heer Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands

Beleid, Media en Toerisme, over Pilkem Ridge en de toeristisch-recreatieve invulling van Ieper en omgeving.

De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Mijnheer de voorzitter, sommige aanwezigen zullen allicht al hebben gemerkt dat dit dossier ook al in de commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie en in de commissie voor Leefmilieu en Natuur, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed aan bod is gekomen. Minister Peeters en minister Van Mechelen, die hierover al vragen om uitleg hebben beantwoord, hebben benadrukt dat dit dossier dermate beleidsoverschrijdend is dat de visie van de minister van Toerisme niet mag ontbreken. Bovendien hebben verschillende leden van deze commissie gisteren, tijdens de plenaire zitting, alle Vlaamse volksvertegenwoordigers opgeroepen om het beleidsdomein Toerisme ernstig te nemen en hier meer politiek belang aan te hechten. Op dit dossier is deze oproep zonder meer van toepassing.

Door het standpunt van de N-VA te verduidelijken, heeft de heer Loones gisteren, in zijn toespraak tijdens de plenaire zitting, een schot voor de boeg gegeven. Ik ben benieuwd of het standpunt van de minister met het standpunt van de heer Loones zal overeenkomen.

De discussie over de eventuele doortrekking van de A19 is weer geopend. De oorlogssite Pilkem Ridge en het fronttoerisme spelen hierin een prominente, zo niet een centrale rol.

In april 2002 heeft het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium van toenmalig minister Van Grembergen de speciale opdracht gekregen een gedetailleerde archeologische evaluatie van het gebied op en rond het eventuele tracé tussen Sint-Jan en Steenstrate uit te voeren. Een gedeelte van dit tracé staat bekend als Pilkem Ridge. Het onderzoek heeft zich het voorbije jaar vooral op de eerste twee kilometer van het gewestplantracé, de zogenaamde Kleine Ieperboog geconcentreerd. Deze site wordt zonder meer als archeologisch waardevol omschreven. Het Vlaams Instituut Onroerend Erfgoed stelt dat de zogenaamde ensemblewaarde van het gebied zeer hoog ligt en een verstoring derhalve niet wenselijk is.

Sintobin

Westtoer bevindt zich op dezelfde golflengte en pleit voor de volledige bescherming van het frontlandschap van de Eerste Wereldoorlog. Volgens Westtoer is Pilkem Ridge een van onze belangrijkste oorlogssites en moet dit gebied op planologisch vlak een sluitende bescherming krijgen. Pilkem Ridge is vanuit historisch, archeologisch, landschappelijk en cultuurhistorisch oogpunt een bijzonder waardevol gebied. Andere argumenten van Westtoer om Pilkem Ridge te beschermen, zijn de economische impact van het fronttoerisme en de emotionele waarde die de Britten aan deze site hechten. Volgens Westtoer zouden grootschalige ingrepen de beleving van de site ernstig in gevaar kunnen brengen en zou de Britse markt voor het fronttoerisme in elkaar kunnen storten.

Minister Van Mechelen, die bevoegd is voor ruimtelijke ordening, heeft verklaard dat dit dossier voor tal van beleidsdomeinen repercussies heeft. Hij vindt dat coördinatie tussen de diverse beleidsvisies een beslissing moet voorafgaan.

Mijnheer de minister, onderschrijft u de visie van Westtoer? Denkt u dat grootschalige ingrepen in het gebied gevolgen voor het fronttoerisme rond Pilkem Ridge zouden hebben? Bent u, net zoals Westtoer, van mening dat Pilkem Ridge op diverse vlakken een waardevol gebied is? Wat is uw visie over de mogelijke doortrekking van de A19 door Pilkem Ridge?

Als Pilkem Ridge wordt beschermd, heeft dit natuurlijk impact op de toeristisch-recreatieve invulling van het gebied rond Ieper en op het fronttoerisme. Zowel minister Peeters als minister Van Mechelen hebben in de commissie gezegd dat de minister-president het dossier naar zich toetrekt. Mijnheer de minister, wat zal uw advies zijn aan de minister-president in verband met Pilkem Ridge, vooraleer de Vlaamse Regering een beslissing neemt?

De voorzitter: De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dit is een zeer oud dossier. Het dateert van voor de tijd dat ik met politiek begon, dat is dus zeer lang geleden.

De vroegere Volksunie heeft hierover altijd een standpunt ingenomen dat in de betrokken streek controversieel was. We waren de eerste partij die omwille van toeristische redenen tegen de doortrekking was. Het hinterland van de westkust, de Westhoek, is prachtig. We noemden het het laatste groene landschap in Vlaanderen, waarbij we even Limburg vergaten.

Onze eerste zorg was altijd het gebied van Bachten de Kupe, het komgrondegebied van Lampernisse. Ik herinner me nog zeer levendig de controverse in de tijd dat de heer Sauwens minister van Openbare Werken was. Die strijd is geleverd en gewonnen.

Uit de uitlatingen van de ministers Peeters en Van Mechelen maak ik op dat definitief wordt afgestapt van de doortrekking. Ook de VLD, de grootste voorstander van de doortrekking van de A19 van Ieper tot Veurne, stapt af van de volledige aanleg op het oorspronkelijk tracé. Er blijft nog momenteel nog discussie bestaan over wat op een bepaald ogenblik werd overeen gekomen tussen de VLD en sp.a in het zogenaamde Westhoek-Menshoekpact, met name over de doortrekking van Sint-Jan – het huidige eindpunt – tot Steenstraete, met de bypassverbinding over de drie bedreigde dorpen Elverdinge, Woesten en Brielen.

Plotseling was er, wat niemand had verwacht, de archeologische site Pilkem Ridge. Ik heb hiermee geworsteld om mijn eigen standpunt te bepalen, want vroeger verdedigden we – net als de GOM – de doortrekking tot Steenstraete, met de bypassverbinding. Ondertussen zijn er onderzoeken gebeurd.

Ik merk dat de toeristische sector, met inbegrip van Westtoer, sterk de verdediging op zich neemt van de archeologische site. Er ontstaat een animositeit die het toeristische imago van het Flanders-Fieldsgebied in het gedrang dreigt te brengen. Dat heeft mijn standpunt en ook het standpunt van de N-VA bepaald, hoewel dit nog niet op alle niveaus is doorgesproken.

Als de toeristische sector zich voluit achter de bescherming schaaft, moet ook de Vlaamse Regering conclusies trekken. Mijnheer de minister, u hebt hierbij een cruciale rol. Als resoluut wordt

Loones

gekozen voor de bescherming van het erfgoed van Wereldoorlog I, kunnen we ons zelfs niet de minste aantasting permitteren.

Monumenten en Landschappen heeft de inventarisering – niet enkel voor de archeologische site Pilkem Ridge, maar voor het hele oorlogserfgoed van Wereldoorlog I in de Westhoek – afgerond. Me dunkt dat er dan een gedegen bescherming moet komen. Misschien kunnen we een parlementair initiatief nemen, maar als dit erfgoed is geïnventariseerd, moet er een bescherming komen en moeten de nodige investeringen gebeuren om het in stand te houden.

Mijnheer de minister, ik maak me toch zorgen over de afloop van dit dossier. We hebben vroeger situaties gekend waarbij in de streek ruzie werd gemaakt. Iedereen pleit voor een betere verbinding tussen Ieper en Veurne, maar zolang we plaatselijk ruzie maakten, was dat voor de minister van Openbare Werken voldoende reden om geen investeringen te doen.

We hebben nu enkele West-Vlaamse voortrekkers. Ik heb, tot grote ergernis van minister Peeters, gezegd dat er nu gelukkig een West-Vlaming in de buurt is die zich over de zaak bekommert. De minister-president heeft het dossier naar zich toe getrokken, en minister Peeters heeft daar wat geërgerd op gereageerd. Tot mijn grote blijheid stond minister Peeters op zijn prerogatieven, en stelde dat hij als minister van Openbare Werken de beslissing zal nemen. We weten hoe het gaat als een minister in zijn achtertuin zo'n gebied heeft, maar voor mij is dat een geruststelling.

Ik hoop dat verder wordt gewerkt aan het dossier, want ik voel opnieuw een zeker cynisme ontstaan. Sommigen menen immers dat we opnieuw vertrokken zijn voor vijf jaar van discussies. Ik wil vermelden wat minister Van Mechelen in de commissie heeft gezegd: 'Ik pleit ervoor om over dit onderwerp een breed draagvlak te creëren, waarbij heel wat actoren zullen worden geconsulteerd. Dan denk ik aan mijn eigen administratie, Ruimtelijke Ordening, Ruimtelijke Planning, Monumenten en Landschappen, aan Aminal, meer specifiek de MER-cel en de afdelingen Bos en Groen en Land en Natuur, aan de administratie Wegen en Verkeer, de afdeling Europa, Economie, het

Instituut voor het Archeologisch Patrimonium, het Instituut voor Natuurbehoud, de Vlaamse Landmaatschappij, De Lijn, het Westhoekoverleg, de provincie West-Vlaanderen, de Kamer van Koophandel, en ten slotte alle betrokken gemeenten in het bijzonder.'

Dat is nog maar het begin. Minister Van Mechelen vervolgt met te zeggen waarover moet worden geconsulteerd: 'De verschillende oplossingsvarianten moeten op basis van diverse aspecten worden afgewogen.' Minister Van Mechelen denkt dan onder meer aan landschapsbeschrijving en juridische en beleidsmatige aspecten. Mijnheer de minister, het lijkt er dus inderdaad op er opnieuw vijf jaar zal worden gepraat.

De recentste ontwikkeling is dat het dossier in twee fasen zou worden opgesplitst. Dat werd in de streek op wat hoongelach onthaald. Er zal begonnen worden met de elementen waarover een consensus bestaat, met name Veurne. Iedereen weet dat de autosnelweg niet in Veurne zal starten. Volgens mij is dat wel een verstandige beslissing. We moeten hoe dan ook de weg verbeteren. Het probleem is de menging van landbouw- en gewoon verkeer met het toeristische verkeer op piekmomenten.

Mijnheer de minister, u kunt een bijdrage leveren als minister van Toerisme en als West-Vlaming. Ook al gaat het maar over een stuk verbindingsweg, alle ministers zeggen dat het zal gaan om een beslissing van de Vlaamse Regering, want alle beleidssectoren zijn betrokken.

Mijnheer de minister, uw inbreng kan erin bestaan te vragen investeringen te doen voor onderdelen waarover geen betwisting bestaat: er moeten bepaalde ringwegen worden aangelegd en verbeteringen aangebracht. Als er een bescherming komt omwille van Pilkem Ridge, kunt u als minister van Toerisme wegen op de totale ontwikkelingssteun en instaan voor bijkomende middelen voor de bescherming, de ontsluiting en het toeristische gebruik van het erfgoed van Wereldoorlog I.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik hou rekening met de visie van het directiecomité van Westtoer, in die zin dat

Bourgeois

het front- of battlefieldtoerisme in de streek rond Ieper zoveel mogelijk gewaarborgd moet blijven.

Pilkem Ridge is een waardevol gebied op historisch, archeologisch, landschappelijk en cultuurtoeristisch vlak.

De radicale doortrekking van de A19 zoals die ooit was gepland, is niet meer aan de orde. Dat wil niet zeggen dat er geen oplossing kan komen voor het mobiliteitsprobleem in de Westhoek. Een verbeterde doorgang tussen Ieper en Veurne is noodzakelijk, en vanuit mijn bevoegdheid Toerisme zal ik hiervoor ijveren. De Vlaamse kust is een belangrijk macroproduct en een verbetering van de mobiliteit kan een gunstig effect hebben op de mobiliteit naar de kust.

Er is reeds in 2003 een verkeersplanologische studie gestart die vier mogelijke alternatieven voor de radicale doortrekking van de A19 onderzoekt. Ik heb de resultaten van deze studie nog niet ter beschikking zodat ik hierover geen uitspraken kan formuleren. Bovendien zullen naast de verkeerskundige aspecten nog andere elementen in rekening moeten worden gebracht, zoals het archeologisch patrimonium, natuurwaarden, economische aspecten, enzovoort.

De Vlaamse Regering wenst voor dit dossier een breed draagvlak te creëren. Ik verwijs hiervoor naar het antwoord dat de ministers Peeters en Van Mechelen eind vorige maand formuleerden op vragen van een aantal parlementsleden.

Voor mijn beleidsdomeinen wil ik twee aspecten benadrukken die in de geïntegreerde benadering aan bod moeten komen.

Vooreerst vormt de Eerste Wereldoorlog een cruciale periode in de geschiedenis. Jaarlijks bezoeken vele mensen van over de hele wereld de Westhoek, in het voetspoor van hun eigen geschiedenis die ze kunnen terugvinden in de daar nog aanwezige restanten van de oorlogstijd. Het battlefieldtoerisme vormt dan ook een belangrijke bron van inkomsten voor de Westhoek.

Ieper profileert zich reeds sinds jaren met succes als 'vredesstad'. Het In Flanders Fields-museum – dat recent de 1.500.000ste bezoeker mocht

ontvangen – vertelt het gruwelijke verhaal van de Eerste Wereldoorlog, maar biedt de bezoekers tegelijk ook een boodschap van vrede. Deze context wordt ook buiten Ieper ondersteund. Ik verwijs onder meer naar het Talbot House in Poperinge, de IJzertoren in Diksmuide en het Memorial Museum Passchendaele 1917 in Passendale-Zonnebeke.

Vanuit dit perspectief is het een betrachting de regio Westhoek verder tot 'Vredespark' te ontwikkelen. Aan de hand van oorlogsrelicten, militaire begraafplaatsen en oorlogsgedenktekens wordt de oorlog er opnieuw verteld. Ieper zal binnen het Vredespark een belangrijke rol spelen, vooral ook gezien het streekbezoekerscentrum van Ieper alle basisinformatie met betrekking tot het Vredespark zal verstrekken.

Pilkem Ridge vormt binnen dit Vredespark een belangrijke cultuurhistorische site. In het gebied zijn ongeveer 10.000 soldaten van de Commonwealth begraven op 12 militaire begraafplaatsen, zoals Artillery Wood en het New Irish Farm Cemetery. In het gebied zijn er ook twee monumenten: de beroemde Calvaire Breton, een uniek Bretoens monument voor de slachtoffers van de gasaanvallen, en het monument voor de Ierse oorlogsdichter Francis Ledwidge. Dit gebied trekt vandaag reeds veel Britten aan die het slagveld en de begraafplaatsen komen bezoeken.

Naast het battlefieldtoerisme richt de toeristische regio Westhoek zich op het behoud van de belangrijke toeristisch-recreatieve aantrekkings-elementen in de streek: de natuurlijke en landschappelijke waarde, het cultureel erfgoed en de eigenheid van de bevolking.

Deze beide polen – de aantrekkingskracht van het plattelandstoerisme en de aantrekkingskracht van het fronttoerisme – verder ontwikkelen, is een opdracht die ik als Vlaams minister van Toerisme volledig onderschrijf. Temeer daar het hefboomeffect voor de regionale tewerkstelling moeilijk kan worden genegeerd. Directe en indirecte tewerkstelling, maar ook de afgeleide toeristische tewerkstelling vormen een voor de regio bijzonder belangrijk sociaal-economisch gegeven.

Ik zal de minister-president geen advies geven, omdat we in samenspraak zullen beslissen. Zoals de heer Loones heeft beklemtoond, zal de minis-

Bourgeois

ter-president – die van de betrokken streek is – het dossier van zeer nabij volgen. Er zijn zoveel bevoegdheden bij betrokken dat het wenselijk is dat de hele regering aandacht heeft voor deze zaak.

Een en ander zal ook afhangen van de resultaten van een aantal studies die afgerond zijn, maar waarover ik nog niet beschik.

Ik heb reeds verwezen naar mobiliteitsstudies waarin alternatieven worden geschetst. Het is belangrijk dat we deze studies lezen. We moeten eerst weten wat de alternatieven zijn.

Het rapport van het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed is nog niet vrijgegeven. Aangezien ik nog niet over de resultaten van deze studie beschik, is het nog te vroeg om knopen door te hakken.

Ik ben het eens met de heer Loones dat we dit dossier niet nog eens vijf jaar voor ons uit mogen schuiven. De studies over de bescherming van het erfgoed en over de mobiliteit in de streek zijn besteld. Binnenkort zullen we over de resultaten beschikken. Bij het bepalen van haar standpunt moet de Vlaamse Regering met alle elementen rekening houden. Verschillende functies en behoeften spelen hier een rol. Het toeristische belang van Pilkem Ridge is aan het belang van het hele cultuurhistorische erfgoed gekoppeld. Ik zal deze belangen bewaken.

Ik heb de indruk dat alle leden van de Vlaamse Regering oog hebben voor het geheel van functies en behoeften. Zij zullen rekening houden met de landschappelijke, archeologische, toeristische en economische aspecten. Tegelijkertijd zullen ze de verkeersleefbaarheid niet uit het oog verliezen. We moeten al deze elementen samenvoegen en vervolgens een beslissing nemen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Reeds drie ministers hebben over dit belangrijke dossier vragen om uitleg moeten beantwoorden. Indien ik hun antwoorden met elkaar vergelijk, vrees ik, net als de heer Loones, dat we nog voor een paar jaar zoet zijn.

Bovendien heeft de minister mijn belangrijkste en meest concrete vraag niet echt beantwoord. Ik begrijp dat de minister op de resultaten van bepaalde studies wil wachten. Ik vraag me evenwel af wat hij zal doen indien toch wordt beslist om de site van Pilkem Ridge te verstoren. Hoewel hij heeft verklaard met alle factoren rekening te willen houden, heeft hij geen concreet antwoord op deze vraag gegeven.

De minister is bekommerd om de economische impact van het fronttoerisme. In dit verband wil ik hier nog even ontkrachten wat in de streek rond Ieper over mijn partij wordt verteld. Volgens bepaalde mensen is het Vlaams Belang het fronttoerisme niet genegen. Ik wil dit hier duidelijk ontkennen. Tijdens de bespreking van de beleidsnota Toerisme heb ik een pleidooi gehouden voor de verdere ontplooiing van het fronttoerisme. Het Vlaams Belang is echter van mening dat we niet elke morzel gronds in de Westhoek kunnen beschermen. We kunnen de verdere economische ontplooiing van Ieper niet tegenhouden.

Er is overigens enige tegenspraak tussen wat bepaalde partijen hier in het Vlaams Parlement en ginds ter plekke verkondigen. De partij van de minister-president is absoluut niet voor de complete bescherming van Pilkem Ridge te vinden. Uit verschillende krantenartikelen blijkt dat de minister-president tijdens zijn nieuwjaarstoespraak bij VOKA heeft verklaard: 'Ik weet dat ik mensen zal ontgoochelen, vooral zij die geschiedkundige, toeristische of sentimentele motieven tot absolute waarden verheffen en daar zelfs de verkeersveiligheid ondergeschikt aan maken'.

We moeten dit dossier op een realistische manier behandelen. Mijn partij steunt het fronttoerisme, maar het moet realistisch blijven. Zo zijn er nog steeds lokale VLD-politici, zoals mevrouw Lahaye, die voor de volledige doortrekking van de A19 pleiten. Ik heb dan ook de indruk dat er tussen de verschillende bestuursniveaus en tussen de verschillende partijen in het Vlaams Parlement nog heel wat onenigheid is.

De voorzitter: De heer Loones heeft het woord.

De heer Jan Loones: Ik begrijp dat overleg nodig is, maar ik blijf evenwel bezorgd. Indien er iets aan economische belangen moet worden opgeofferd, kan het enkel om een opoffering aan toe-

Loones

ristische economische belangen gaan. Buiten een autosnelweg met een toeristisch belang, kunnen we hier geen andere bestemmingen toekennen. Ik heb al horen zeggen dat zich agro-industrie in dit gebied zou willen vestigen omdat er toch een autosnelweg zal komen. Indien dit gebeurt, zullen wij luidkeels protesteren. Dat kan ik iedereen beloven. Inzake de uitbreiding van de Ieperse agglomeratie zullen we dergelijke zaken niet in dank aanvaarden.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Sintobin, ik noteer uw pogingen om de Vlaamse Regering uit verband te spelen. U hebt het evenwel te vroeg over onenigheid binnen de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering heeft zich nog niet over dit dossier gebogen. Ik zal uw hypothetische vraag niet beantwoorden omdat ze nu niet aan de orde is.

Ik heb daarnet verklaard welk standpunt ik zal verdedigen en welk belang ik aan deze streek hecht. Het toeristisch aspect, het cultuurhistorisch aspect en alle andere aspecten zullen in overweging worden genomen. De Vlaamse Regering zal hierover beraadslagen. Het is helemaal niet mijn bedoeling deze zaak op de lange baan te schuiven. Ik weet niet hoe iemand dit uit mijn antwoord zou kunnen afleiden. Ik ben er nooit voor gewonnen problemen voor me uit te schuiven.

De resultaten van de bestelde studies moeten echter minstens worden doorgenomen. Het gaat hier tenslotte om studies over het cultuurhistorisch erfgoed en over alternatieven voor de A19. Het is evident dat we deze studies moeten doornemen. Zodra we alle elementen kennen, zullen we een beslissing nemen.

Ik heb de tekst van de geciteerde toespraak van de minister-president bij de hand. Ik vind in deze tekst niet terug wat de heer Sintobin erin terugvindt. De minister-president heeft op alle aspecten gewezen waar we rekening mee moeten houden. Een van die aspecten is de zorg voor het historisch erfgoed van de Eerste Wereldoorlog.

De ontstane commotie is begrijpelijk, maar wat het standpunt van de Vlaamse Regering betreft, is ze absoluut voorbarig.

De heer Stefaan Sintobin: Mijnheer de minister, in zijn antwoord op een vraag om uitleg over ditzelfde onderwerp heeft minister Van Mechelen in de commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed verklaard dat hij het eindrapport van het archeologisch onderzoek van het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed in de tweede helft van december 2004 heeft ontvangen. Dit is een van de twee door u aangehaalde onderzoeken. U hebt de resultaten nog niet in uw bezit. Blijkbaar heeft minister Van Mechelen deze resultaten wel reeds ontvangen.

Minister Geert Bourgeois: Minister Van Mechelen heeft de opdracht gegeven deze studie uit te voeren. Het is normaal dat hij als eerste over de resultaten beschikt. Hij zal er ongetwijfeld voor zorgen dat we dit eindrapport allemaal zullen ontvangen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.11 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP: Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN: Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

